

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av vissa bestämmelser i avtalet mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige om samarbete över territorialgränserna i syfte att vid olyckshändelser hindra eller begränsa skador på människor eller egendom eller i miljön

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner det i januari 1989 ingångna avtalet mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige om samarbete över territorialgränserna i syfte att vid olyckshändelser hindra eller begränsa skador på människor eller egendom eller i miljön. Det är fråga om ett ramavtal, som syftar till att komplettera befintliga eller framtida nordiska bilaterala eller multilaterala sektoravtal om samarbete inom räddningstjänsten. Samarbetsprinciper enligt avtalet är att eftersträva harmonisering av lagstiftningen om räddningstjänsten samt att skapa direkta kon-

takter för lämnande och sökande av hjälp mellan de myndigheter i de fördragsslutande staterna som är behöriga att vidta åtgärder som anknyter till tillämpningen av avtalet.

För Finlands del träder avtalet i kraft trettio dagar efter det att Finland skriftligen meddelat det svenska utrikesdepartementet att avtalet godkänts. I propositionen ingår ett förslag till lag om godkännande av vissa bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Lagen är avsedd att träda i kraft samtidigt med avtalet.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge och ärendets beredning

1.1. Allmänna räddningstjänstarrangemang i de nordiska länderna

Arrangemang och ansvarsområden inom räddningstjänsten avviker något från varandra i de nordiska länderna.

I *Finland* har man delat upp räddningstjänsten i tre grupper, den allmänna räddningstjänsten, sjöräddningstjänsten och flygräddningstjänsten. Varje grupp har en egen myndighet, som svarar för den allmänna ledningen inom gruppen. Det allmänna koordineringsansvaret för hela räddningstjänsten ligger dock på inrikesministeriet. Enligt lagen om brand- och räddningsväsendet (559/75) ankommer den högsta ledningen, dirigeringen och övervakningen av räddningstjänsten på inrikesministeriet, som har en räddningsavdelning för detta

ändamål. I länen svarar länsstyrelsens räddningsbyrå för verksamheten och i kommunerna brand- och befolkningsskyddsmyndigheterna. Brandväsendet inom en kommun sköts av kommunens brandkår, som är ordinarie, halvordinarie eller avtalsbrandkår. Brandkåren sköter också räddningsarbetet vid andra olyckshändelser samt deltar i sjuktransporterna. Nödmeddelanden tas emot av 58 kretsalarmeringscentraler i lika många alarmeringskretsar. Alarmeringskretsarna är också samarbetsområden för räddningsväsendet. Myndigheter, inrättningar, organisationer och enskilda medborgare deltar tillsammans i räddningstjänsten. De viktigaste myndigheterna är härvid brand-, polis- och hälsovårdsmyndigheterna, gränsbevakningsväsendet och luftfartsmyndigheterna.

Om sjöräddningen stadgas i lagen om sjöräddningstjänst (628/82). Enligt denna lag svarar gränsbevakningsväsendet för sjöräddnings-

tjänsten samt omhänderhar planeringen, ledningen och övervakningen av den samt för koordineringen av de i sjöräddningstjänsten deltagande myndigheternas och samfundens verksamhet.

Enligt luftfartslagen (595/84) och luftfartsförordningen (525/88), förordningen om trafikministeriet (147/72), lagen om luftfartsförvaltningen (40/72) och förordningen om luftfartsförvaltningen (113/72) är luftfartsstyrelsen den myndighet som svarar för flygräddningstjänsten. I lagen om luftfartsverket (1123/90) och förordningen om luftfartsverket (11244/90) överförs luftfartsstyrelsens uppgifter på luftfartsverket.

Beträffande oljebekämpning finns stadganden även i lagen om förhindrande av vattnens förorening, försakad av fartyg (300/79). Enligt denna lag ankommer den högsta ledningen av bekämpningen av oljeskador, försakade av fartyg, på miljöministeriet. Myndigheter för oljeskadebekämpning är vatten- och miljöstyrelsen, den i lagen avsedda ledaren för bekämpningsarbetena, vatten- och miljödistriktet samt den myndighet som kommunen utsett och den ledare för bekämpningsarbeten som anges i planen för bekämpning av fartygsoljeskador.

I *Sverige* handläggs frågor som gäller räddningstjänsten av försvarsdepartementet. Centralt ansvarig myndighet för räddningstjänsten är Statens räddningsverk. Räddningsverket har ansvar för att verksamheten samordnas, men inte för ledningen av räddningsinsatserna i sig. Staten och kommunerna svarar för genomförandet av räddningsinsatserna i samråd med varandra och med andra lämpliga myndigheter. Till den statliga räddningstjänsten hör eftersökning av försvunna personer i fjällen, flygräddning, sjöräddning och räddningstjänst vid utsläpp av radioaktiva ämnen. Kommunerna ansvarar inom respektive område för övrig räddningstjänst.

I *Norge* innebär termen räddningstjänst organiserade och skyndsamma insatser för att rädda människoliv i akuta olyckssituationer och andra farliga situationer. Räddningstjänsten leds av polisen som har det allmänna ledningsansvaret för räddningsinsatser såväl till lands som till sjöss och för flygräddningen. Den högsta statliga myndigheten i Norge är justitiedepartementet. Räddningscentralen för såväl Nordnorge som för Sydnorge och de underlydande regionala räddningscentralerna sorterar under detta departement.

I *Danmark* finns ingen enhetligt och officiellt organiserad räddningstjänst. Många olika officiella och enskilda organisationer utför räddningstjänstarbete i olika olyckssituationer. Någon myndighet med ett övergripande samordningsansvar har inte utsetts. Räddningstjänsten är uppdelad i allmän räddningstjänst, som innefattar polisen, brandväsendet, ambulans-tjänsten, civilförsvaret, sjukhusväsendet och försvaret, samt i särskild räddningstjänst, till vilken hör den av försvaret ledda flyg- och sjöräddningen och den av miljöministeriet ledda olje- och kemikaliebekämpningen. För förebyggande av kärnenergiolyckor finns i Danmark en s.k. Barsebäck-beredskap som fungerar under ledning av polisen och civilförsvaret. Avsikten är att skydda Köpenhamnsområdet mot eventuella farliga situationer som kan uppstå vid det svenska kärnkraftverket i Barsebäck, ca 30 km från Köpenhamn.

1.2. Nordiska avtalsarrangemang

Innan det nu aktuell avtalet mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige om samarbetet över territorialgränserna i syfte att vid olyckshändelser hindra eller begränsa skador på människor eller egen dom eller i miljön (senare "det nordiska räddningstavtalet") har det inte funnits någon överenskommelse mellan de nordiska länderna om allmänt samarbete inom räddningstjänsten och inte heller några andra övergripande arrangemang i detta syfte. Däremot finns vissa internationella multilaterala konventioner på räddningstjänstområdet, som samtliga nordiska länder har tillträtt, vissa samnordiska överenskommelser för några delområden inom räddningstjänsten samt bilaterala överenskommelser mellan två nordiska länder för något delområde inom räddningstjänsten. I det följande omnämns de viktigaste överenskommelserna som an knyter till räddningstjänsten och som gäller Finland och de övriga nordiska länderna.

Beträffande *räddningstjänsten* finns ett avtal om räddningstjänstarbete inom gränsområdet mellan Finland och Norge (FördrS 17/86). Avsikten med avtalet är att underlätta eftersökningen av försvunna personer i ödemarksområdena vid avtalsparternas gemensamma riksgrens. Sverige och Norge har ett motsva-

rande avtal om eftersökning av försvunna personer i gränstrakterna.

Beträffande *sjöräddningen* regleras det internationella samarbetet av 1979 års internationella konvention om efterspanings- och räddningstjänst till havs (FördrS 89/86), som också gäller mellan alla de nordiska länderna. Mellan Finlands gränsbevakningsväsen och Sveriges sjöfartsverk har ett avtal ingåtts den 7 december 1982 om samarbete inom sjöräddningstjänsten mellan Finland och Sverige.

Beträffande *flygräddningstjänsten* är samtliga nordiska länder parter i 1944 års konvention angående internationell civil luftfart (FördrS 11/49), som innehåller bestämmelser om flygräddningen. Mellan de finska och svenska luftfartsmyndigheterna finns ett avtal från år 1975 om samarbete inom flygräddningstjänsten med ett kompletterande tilläggsavtal från år 1979. Mellan flygräddningscentralen i norra Finland och räddningscentralen i Nordnorge ingicks ett avtal år 1989 om samarbete på flygräddningens område.

Beträffande det *kärntekniska området* gäller följande multilaterala överenskommelser mellan de nordiska länderna:

— konventionen om tidig information vid en kärnenergiolycka (FördrS 98/86),

— konventionen om bistånd i händelse av en kärnenergiolycka eller ett radioaktivt nödläge (83/90),

— nordiska avtalet om inbördes nödhjälp vid fall av strålningsskador (FördrS 40/65),

— överenskommelsen mellan Finland, Danmark, Norge och Sverige om riktlinjer för kontakt i säkerhetsfrågor beträffande kärnanläggningar vid gränserna mellan dessa länder (FördrS 19/77).

Finland har bilaterala avtal med Danmark (FördrS 27/87), Sverige (FördrS 28/87) och Norge (FördrS 46/87) om informationsutbyte och varsel rörande kärntekniska anläggningar m.m. Motsvarande bilaterala avtal gäller också mellan Sverige och Norge respektive Sverige och Danmark.

Beträffande *bekämpning av olja och andra skadliga ämnen* finns en överenskommelse mellan Sverige, Danmark, Finland och Norge om samarbete i fråga om åtgärder mot oljeförorening av havet (FördrS 41/71) samt konventionen om skydd av Östersjöområdets marina miljö (FördrS 12/80), som gäller mellan staterna vid Östersjön, bland dessa Finland, Sverige och Danmark.

2. Ärendets beredning

Hösten 1983 ordnades de första samnordiska förhandlingarna i Stockholm om räddningstjänsten som ett enda block. Härvid tillsattes en arbetsgrupp för att utreda behoven av och möjligheterna för upprättandet av en samnordisk konvention om räddningstjänsten. Avsikten var att överenskommelsen skulle utgöra en generell plattform för det nordiska samarbetet inom räddningstjänsten och att den i framtiden skulle kunna kompletteras med separata bilaterala avtal för bestämda olyckstyper. Meningen var alltså att det samnordiska räddningstjänstavtalet skulle bli en "paraplyöverenskommelse" som övriga nordiska avtal skulle sortera under. Det ansågs att den viktigaste uppgiften för ett nordiskt räddningstjänstavtal är att eliminera eventuella hinder för ett effektivt samarbete i en olyckssituation. Dylika hinder är bl.a. frågor i samband med inreseformaliteter, tullformaliteter, bestämmelser om arbetarskydd, personalens försäkringstrygghet, skadeståndsförfarandet, servicearrangemang, ledningen, alarmeringen, kostnadsansvaret och frågor som gäller biläggandet av tvister som uppkommit till följd av att bistånd lämnats. Tjänstemannaarbetsgruppen lade fram sitt förslag till nordiskt räddningstjänstavtal år 1987. Utlåtande om förslaget har avgetts av justitieministeriet, inrikesministeriet, miljöministeriet, luftfartsstyrelsen samt staben för gränsbevakningsväsendet, vilka alla förordade upprättandet av ett avtal. Avtalet undertecknades i Stockholm den 20 januari 1989.

3. Avtalets betydelse

Avsikten med det nordiska räddningstjänstavtalet är att komplettera och samordna gällande avtalsarrangemang mellan de nordiska länderna. Det är fråga om ett ramavtal, och avsikten är att de nordiska sektorvisa avtalen, som nämns under punkten 1.2, skall inordnas under detta avtal. I det fall att det mellan de nordiska länderna redan existerar någon överenskommelse för en bestämd sektor — t.ex. sjöräddningen, flygräddningen, bekämpningen av kärnenergiolyckor — skall dessa överenskommelser tillämpas i första hand. Bestämmelserna i föreliggande nordiska räddningstjänstavtal skall sålunda tillämpas endast i andra hand i de fall att annat inte följer av överens-

kommelserna för respektive specialområde. Allmänna principer i avtalet är att man eftersträvar en harmonisering av lagstiftningen på räddningstjänstens område, skapar direkta kontakter mellan de myndigheter i de avtalslutande staterna till vilkas behörighetsområde respektive åtgärder hör enligt den nationella lagstiftningen samt att man upprättar direkta kontakter också i andra frågor som gäller den praktiska tillämpningen av avtalet.

4. Propositionens verkningar i fråga om organisation och ekonomi

Propositionen har inga organisatoriska verkningar, eftersom avsikten med avtalet endast är

att samordna redan befintliga räddningstjänstarrangemang. Avsikten är att de uppgifter som eventuellt föranleds av avtalet skall kunna skötas inom gällande organisation och med hjälp av nuvarande personal.

Propositionen medför inte heller någon ökning av statens utgifter, eftersom avsikten är att varje förvaltningsgren av räddningstjänsten skall fungera såsom hittills, inom ramen för de anslag som beviljas i statsbudgeten. I statsbudgeten har under moment 26.80.21 reserverats ett förslagsanslag för inrikesministeriet för vissa utgifter in brand- och räddningsväsendet. Enligt motiveringen till budgetpropositionen angående år 1991 kan detta anslag användas för konsumtionsutgifter som föranleds av såväl lämnande som mottagande av internationell nödhjälp.

DETALJMOTIVERING

1. Avtalet mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige om samarbete över territorialgränserna i syfte att vid olyckshändelser hindra eller begränsa skador på människor eller egendom eller i miljön

Artikel 1. I denna artikel fastställs avtalets tillämpningsområde. Tillämpningsområdet är att hindra eller begränsa skador på människor eller egendom eller i miljön. Samarbetet kan gälla insatser inom bl.a. sjöräddningen, i samband med användningen av kärnenergi, vid skogsbränder och andra stora bränder, vid bekämpningen av översvämningar och stormar samt vid järnvägs-, flyg- och landsvägsolyckor. Samarbetet kan också gälla transport av sjuka eller skadade eller t.ex. eftersökning av personer som försvunnit i ödemarksområdena. Samarbetet mellan staterna förutsätter inte nödvändigtvis att en olyckshändelse har inträffat, utan samarbetet kan lika gärna gälla planläggning i syfte att avvärja olyckor, gemensamma övningar o.dyl.

I vissa fall kan det i någon stat föreligga lagstiftningsmässiga hinder för att lämna eller ta emot hjälp över riksgränsen. Enligt artikelns andra stycke skall parterna i mån av möjlighet

sträva efter att undanröja dessa hinder.

Artikel 2. Artikelns innehåller en grundläggande bestämmelse om att staterna i enlighet med sina möjligheter skall lämna ömsesidigt bistånd vid en olyckshändelse. Normalt behövs bistånd endast när de egna resurserna inte räcker på grund av olyckshändelsens allvarliga karaktär eller omfattning. I vissa fall kan det också behövas hjälp med särskild utrustning eller personal med särskild utbildning, som inte finns i det egna landet.

Artikelns andra stycke behandlar avtalets förhållande till andra internationella överenskommelser. Avtalet är ett ramavtal som skall tillämpas i andra hand. Substansbestämmelserna i artiklarna 3 till 5 skall tillämpas endast om inte annat följer av andra bilaterala eller multilaterala överenskommelser om olycksbekämpning som är bindande för de nordiska länderna.

Artikel 3. Enligt artikelns första stycke kan en behörig myndighet med ansvar för bekämpningsåtgärden i fråga begära bistånd direkt hos en behörig myndighet i en annan avtalslutande stat. Den myndighet hos vilken biståndet begärs fattar beslut om sådant kan lämnas. Artikelns andra stycke innefattar den normala regeln att det är den hjälpsökande statens myndigheter som ansvarar för ledningen av

räddningsinsatserna. I vanliga fall förutsätts dock att personal som utskickats från ett annat land står under ledning av eget befäl. Även i dessa situationer ligger emellertid ansvaret för den allmänna ledningen alltid i sista hand på myndigheterna i den hjälpsökande staten.

Avsikten med artikelns tredje stycke är att underlätta fri införsel av fordon, räddningsmateriel och annan utrustning i samband med en räddningsinsats eller en övning. Artikelns fjärde stycke innefattar ett klarläggande enligt vilket den hjälpsökande staten skall skaffa tillstånd för tillträde av militär personal, militära fordon, statsfartyg och statsluftfartyg, om sådant tillstånd behövs. För Finlands del ingår dessa bestämmelser om införsel i förordningen om övervakning av Finlands territorium och tryggnad av dess territoriella integritet (1069/89).

Artikel 4. I artikeln fastställs de principer som skall gälla för betalning av kostnader som uppkommit till följd av en hjälpsats. Huvudregeln är att den hjälpsökande staten svarar för alla kostnader som uppkommer för den hjälpande och att kostnaderna beräknas enligt självkostnadsprincipen.

Artikel 5. Enligt artikelns första stycke svarar Finland som hjälpsökande stat för skada som orsakats i samband med bistånd som lämnats inom dess territorium och åtar sig i enlighet med detta att svara också för krav som ställs av tredje man på hjälpande stat eller dess personal. Eftersom ledningen för räddningstjänstnsamarbete som utförs i Finland i enlighet med andra stycket i artikel 3 skall finnas hos våra myndigheter, kan Finlands ansvar i dylika fall jämföras med husbondeansvaret enligt 3 kap. 1 och 2 §§ skadeståndslagen (412/1974). Också bestämmelsen i artikelns andra stycke, som ålägger Finland — om landet är hjälpsökande stat och insatserna görs på finskt territorium — att ersätta den hjälpande staten för person- och egendomsskador som uppkommit genom hjälpinsatserna, motsvarar denna princip om husbondeansvar.

Även om de grundläggande principerna om skadeståndsansvar i artikel 5 står i överensstämmelse med finsk rätt, motsvarar inte artikeln till alla delar vår skadeståndslagstiftning. För det första stadgas i 3 kap. 2 § 2 mom. skadeståndslagen att ett offentligrättsligt samfund har husbondeansvar "endast om de krav blivit åsidosatta som med hänsyn till verksamhetens art och ändamål skäligen kan ställas på

fullgörandet av åtgärden eller uppgiften". Ramavtalet innehåller inte någon sådan avgränsning av ansvaret. För det andra är det enligt fjärde stycket i artikel 5 avtalets i möjligt för Finland att framställa återkrav på ersättning mot någon som tillhör hjälpande stats personal, endast om skadan orsakats uppsåtligt eller av grov vårdslöshet, medan principerna i 4 kap. skadeståndslagen anger att återkrav är möjliga också vid vanligt vållande. På grund av dessa skillnader måste avtalet sättas i kraft genom lag.

Artikel 6. I artikelns första stycke förutsätts att de avtalslutande staterna skall lämna varandra upplysningar om organisationen och viktiga behöriga myndigheter i den egna staten. Enligt artikelns andra stycke skall behöriga myndigheter stå i direkt kontakt med varandra i frågor som anknyter till tillämpningen av avtalet. Detta stycke överensstämmer med det första stycket i artikel 3, som föreskriver att beslutsfattandet vad gäller begäran om hjälp och lämnande av hjälp ankommer på behörig myndighet i respektive avtalslutande stat.

Artiklarna 7 till 10. Dessa artiklar innehåller de sedvanliga slutbestämmelserna om avtalets ikraftträdande och uppsägning. Island kan ansluta sig till avtalet. Depositarie för avtalet är det svenska utrikesdepartementet.

2. Ikraftträdande

För Finlands del träder avtalet i kraft trettio dagar efter det att Finland skriftligen underlåtit det svenska utrikesdepartementet att avtalet godkänts. Avsikten är att lagen skall sättas i kraft genom samma förordning som avtalet.

3. Behovet av riksdagens samtycke

Bestämmelserna om skadestånd i artikel 5 i avtalet avviker till vissa delar från gällande finsk lagstiftning. Eftersom avtalet sålunda innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, är riksdagens samtycke nödvändigt till denna del.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 33 § regeringsformen framställs:

att Riksdagen godkänner de bestämmelser som kräver Riksdagens samtycke i det i Stockholm den 20 januari 1989 ingångna avtalet mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige om samarbete över territorialgränserna i syfte att vid

olyckshändelser hindra eller begränsa skador på människor eller egendom eller i miljön.

Eftersom avtalet innehåller bestämmelser som tillhör området för lagstiftningen, föreläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag:

Lag

om godkännande av vissa bestämmelser i avtalet mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige om samarbete över territorialgränserna i syfte att vid olyckshändelser hindra eller begränsa skador på människor eller egendom eller i miljön

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Bestämmelserna i det i Stockholm den 20 januari 1989 ingångna avtalet mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige om samarbete över territorialgränserna i syfte att vid olyckshändelser hindra eller begränsa skador på människor eller egendom eller i miljön är,

för så vitt de hör till området för lagstiftningen, i kraft så som därom har överenskommits.

2 §

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som fastställs genom förordning.

Helsingfors den 14 juni 1991

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Utrikesminister *Paavo Väyrynen*

AVTAL

mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige om samarbete över territorialgränserna i syfte att vid olyckshändelser hindra eller begränsa skador på människor eller egendom eller i miljön

Regeringarna i Danmark, Finland, Norge och Sverige,

som är övertygade om nödvändigheten av samarbete mellan de behöriga myndigheterna i de avtalsslutande staterna i syfte att underlätta erforderligt ömsesidigt bistånd vid olyckshändelser i fredstid och att påskynda insättandet av hjälpande personal och materiel,

som betraktar detta avtal som ett ramavtal som är avsett att komplettera andra nordiska multilaterala eller bilaterala överenskommelser på området,

och som önskar ytterligare förbättra samarbetet på området,

har enats om följande:

Artikel 1

Detta avtal avser samarbete över de avtalsslutande staternas territorialgränser i syfte att vid olyckshändelser och överhängande fara för olyckshändelser hindra eller begränsa skador på människor eller egendom eller i miljön.

Staterna skall i sin nationella lagstiftning och andra bestämmelser så långt möjligt undanröja hinder för sådant samarbete.

Artikel 2

Varje avtalsslutande stat förpliktar sig att vid en olyckshändelse eller överhängande fara för olyckshändelse lämna erforderligt bistånd i enlighet med sina möjligheter och detta avtals bestämmelser.

Bestämmelserna i artiklarna 3—5 skall äga tillämpning, om inte annat följer av bilaterala eller andra multilaterala överenskommelser.

Artikel 3

1. En myndighet i en avtalsslutande stat som vid olyckshändelse svarar för åtgärder för att hindra eller begränsa skador på människor eller egendom eller i miljön får begära bistånd direkt hos behörig myndighet i annan avtalsslutande stat. Den myndighet hos vilken biståndet begärs avgör om detta kan lämnas.

2. Den hjälpsökande statens myndigheter har det fulla ansvaret för ledningen av insatsen på olycksplatsen med undantag för sådan olycksplats som är belägen inom annan avtalsslutande parts territorium. Personal från den hjälpande staten står till förfogande under ledning av det egna befälet och tjänstgör i den hjälpsökande staten i enlighet med de tjänstgöringsbestämmelser som gäller i den egna staten.

3. Det åvilar den hjälpsökande staten att tillse att fordon, räddningsmateriel och annan utrustning som medförs vid en insats får föras över gränserna utan in- eller utförselformaliteter och med befrielse från skatter, pålagor och avgifter. Fordon, räddningsmateriel och annan utrustning får användas i enlighet med i den hjälpande staten gällande bestämmelser utan särskilt tillstånd. Efter avslutad insats skall fordon, räddningsmateriel och annan utrustning åter föras ut ur landet så snart som möjligt. Motsvarande gäller vid övning av insats.

4. Om biståndet består av militär personal, statsfartyg, statsluftfartyg och militära fordon, som fordrar särskilt tillstånd för tillträde, skall den myndighet i den hjälpsökande staten som begärt biståndet utverka sådant tillstånd. Innan tillstånd har beviljats får inte territorialgränsen överskridas.

Artikel 4

Kostnader för hjälpsatser enligt detta avtal skall betalas enligt nedan:

1. Den hjälpande staten har rätt till ersättning av den hjälpsökande staten för kostnaderna för sina åtgärder, i den mån dessa är att hänföra till det lämnade biståndet.

2. Den hjälpsökande staten kan när som helst återkalla sin begäran om bistånd, men den hjälpande staten har i så fall rätt till ersättning för de kostnader som den ådragit sig.

3. Den hjälpande staten skall alltid vara beredd att lämna den hjälpsökande staten uppgift om de uppskattade kostnaderna för biståndet.

4. Självkostnadsprincipen skall ligga till grund för beräkningen av kostnaderna.

5. Dessa bestämmelser inskränker inte de avtalslutande staternas rätt att från tredje man återkräva kostnaderna enligt andra bestämmelser och regler som är tillämpliga enligt nationell lagstiftning eller folkrätten.

Artikel 5

1. Den hjälpsökande staten svarar för skada som orsakats genom bistånd som lämnats inom dess territorium i enlighet med detta avtal. Den hjälpsökande staten är skyldig att svara i rättegång eller att förhandla om förlikning rörande skadeståndskrav som riktas av tredje man mot den hjälpande staten eller dess personal. Den hjälpsökande staten svarar för alla rättegångs- och andra kostnader som hänförs till sådana krav.

2. Den hjälpsökande staten skall ersätta den hjälpande staten för dödsfall eller personskada som tillfogas den senares personal, liksom också för förlust av eller skada på utrustning eller material som orsakats inom den hjälpsökande statens territorium genom biståndet.

3. Den hjälpande staten svarar för skador som inträffar inom dess eget territorium.

4. Den hjälpsökande staten har rätt att väcka talan om återkrav på ersättning som staten har utgivit enligt denna artikel mot den ur den hjälpande personalen som har orsakat skadan uppsåtligt eller av grov vårdslöshet.

Artikel 6

1. De avtalslutande staterna skall lämna varandra upplysningar om organisationen och behöriga myndigheter i den egna staten samt

lagstiftningsåtgärder och andra viktigare förändringar av betydelse för detta avtal. Vidare skall staterna verka för en utveckling av samarbetet på området.

2. För den praktiska tillämpningen av detta avtal förutses de behöriga myndigheterna i respektive stat stå i direkt kontakt med varandra.

3. Möten skall hållas inom ramen för detta avtal när så bedöms lämpligt.

Artikel 7

Avtalet träder i kraft trettio dagar efter den dag då två av de avtalslutande staterna skriftligen har underrättat det svenska utrikesdepartementet att avtalet har godkänts av dem.

För avtalslutande stat, som efter avtalets ikraftträdande, meddelar att avtalet godkänts träder avtalet i kraft trettio (30) dagar efter den dag då det svenska utrikesdepartementet motagit underrättelsen härom.

Det svenska utrikesdepartementet underrättar de övriga avtalslutande staterna skriftligen om tidpunkten för mottagandet av dessa meddelanden och om tidpunkten för avtalets ikraftträdande.

Artikel 8

Island kan ansluta sig till detta avtal. Anslutningsinstrumentet skall deponeras hos det svenska utrikesdepartementet. Avtalet träder i kraft för Island från och med den dag då anslutningsinstrumentet deponerats. Svenska utrikesdepartementet underrättar skriftligen de avtalslutande parterna om tidpunkten för depositionen.

Artikel 9

En part kan säga upp avtalet genom skriftligt meddelande härom till det svenska utrikesdepartementet som underrättar de övriga parterna om tidpunkten för mottagandet av sådant meddelande och om dess innehåll.

En uppsägning gäller endast den part som har gjort uppsägningen och får verkan sex månader efter den dag då det svenska utrikesdepartementet mottagit meddelandet om uppsägningen.

Artikel 10

Originalexemplaret av detta avtal deponeras hos det svenska utrikesdepartementet som till-

ställer de övriga parterna bestyrkta kopior därav.

Till bekräftelse härav har de vederbörligen befullmäktigade ombuden undertecknat detta avtal.

Som skedde i Stockholm den 20 januari 1989 i ett exemplar på danska, finska, norska och svenska språken, vilka samtliga texter har samma giltighet.

